

Rondetafelgesprek Brexit

Tweede Kamer der Staten Generaal
Vaste commissie voor Europese Zaken
19 april 2018

Siemen van Berkum, Wageningen Economic Research

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

In het 'Joint Report' van december 2017 hebben de EU en het VK afspraken neergelegd over burgerrechten, de Ierse grens en de financiële afwikkeling na Brexit. De besprekingen worden nu voortgezet op basis van een 'Draft Agreement'-document dat de Europese Commissie heeft opgesteld en – op 19 maart – gepresenteerd als uitgangspunt voor haar onderhandelingen met het VK.

Belangrijke punten van onderhandelingen zijn de vorm van de handelsrelatie en de duur van de overgangs- of implementatieperiode.

Als het gaat om de invulling van de nieuwe handelsrelatie met het VK, zijn de twee uitersten van het spectrum een Vrijhandelsakkoord en een 'WTO Most-Favoured-Nation (MFN) verhouding'. Bij een Vrijhandelsakkoord wordt onderlinge handel nagenoeg niet gehinderd door tarieven en andere handelsbarrières (zoals verschillen in standaarden op gebied van voedselveiligheid en kwaliteit). In een WTO Most-Favoured-Nation (MFN) relatie zijn er handelstarieven en een reeks aan andere voorwaarden waaronder handel kan plaatsvinden.

10% van de totale export van de Nederlandse agrosector gaat naar het VK; daarmee is het VK na Duitsland, Frankrijk en België de vierde belangrijkste markt voor de sector. Voor de sterk op internationale handel georiënteerde land- en tuinbouwsector van Nederland is een vrije en soepele toegang tot buitenlandse markten van groot belang. De economische gevolgen van Brexit zijn dan ook het kleinst als wordt gekozen voor een Vrijhandelsakkoord of iets wat daar veel op lijkt. Ten opzichte van de huidige situatie zal handel gepaard gaan met extra kosten, want ook bij een Vrijhandelsakkoord zullen inspecties op de geïmporteerde goederen plaatsvinden en dienen douaneformaliteiten ('papierwerk') worden afgehandeld. In geval van een WTO MFN relatie, met tarieven verandert op de Britse markt de concurrentieverhouding van Nederlandse aanbieders met aanbieders van buiten de EU: voor de Nederlandse exporteurs gelden dezelfde tarieven als voor, bijvoorbeeld, de Amerikaanse aanbieder, terwijl de Nederlandse aanbieders nu het voordeel van de interne markt genieten. Ook zal de concurrentie met aanbieders uit andere EU-landen toenemen op zowel de Britse en op de EU-markt omdat de Britse markt voor alle EU-aanbieders minder toegankelijk wordt.

Meer concurrentie betekent in principe lagere prijzen voor de Nederlandse exporteurs, terwijl de kosten van handel met het VK bij Brexit hoger worden vanwege grensprocedures (ook bij een Vrijhandelsakkoord) en – in geval van een WTO MFN variant van een nieuw handelsakkoord – door de introductie van tarieven, en daarnaast mogelijk ook door afwijkingen in voedselveiligheid- en andere standaarden.

Grensprocedures houden administratieve en fysieke inspectie en controle van goederen in. Om dit goed uit te voeren moeten administratieve systemen en fysieke infrastructuur worden

opgebouwd. Genoemde systemen en infrastructuur zal moeten worden aangestuurd door kundige mensen. Daarvoor is opleiding nodig. Bedrijven (exporteurs/importeurs) die eerder alleen handel dreven op de interne EU-markt zullen hun bedrijfsvoering op dit punt moeten aanpassen om hun handelsrelaties met het VK voort te kunnen zetten. Dat vergt een investering, ook in mensen en ook daar is tijd voor nodig.

Ik wil U, Kamerleden, daarom meegeven:

- te streven naar een handelsakkoord met zo weinig mogelijk belemmeringen op de vrije goederenverkeer tussen Nederland en andere EU-lidstaten aan de ene kant en het VK aan de andere kant.
- de discussie over de overgangs- en implementatieperiode te koppelen aan de opbouw van de (digitale) administratieve en infrastructurele faciliteiten om de handelsstromen aan de fysieke grens met het VK. Pas als deze faciliteiten (waarbij zowel de overheid als het bedrijfsleven een bijdrage dienen te leveren) goed functioneren, kan handel soepel en tegen zo laag mogelijke kosten verlopen. Daar is het Nederlandse agrarische bedrijfsleven het meest mee gediend.

Contact

Wageningen Economic Research Dr. S. van Berkum
Postbus 29703 Senior onderzoeker
2502 LS Den Haag T +31 (0)70 3358 101
www.wur.nl/economic-research E siemen.vanberkum@wur.nl
